

BARNEOMBUDET

RETTIGHETS- PLAKATEN

Rettigheter som gjelder for alle barn mellom 0 og 18 år

- Du har rett til omsorg og omtanke fra foreldre eller foresatte.
- Foreldrene dine har rett og plikt til å ta avgjørelser på dine vegne.
- Foreldrene dine skal la deg bestemme mer etter hvert som du blir eldre.
- Du har rett til jevnlig kontakt med både mor og far selv om de bor hver for seg.
- Når du er i stand til å ha egne meninger, skal du få informasjon og anledning til å uttale deg. Din mening skal ha vekt etter hvor gammel du er og hvor moden du er.
- Du har rett til hjelp fra barnevernet hvis du har det vanskelig, eller hvis foreldrene dine ikke gir deg god nok omsorg.
- Du har rett til å vokse opp i trygghet – det er strengt forbudt å slå barn.
- Du har rett til nødvendig helsehjelp der du bor og der du oppholder deg midlertidig.
- Er du på sykehus, har du rett til å ha minst en av foreldrene dine hos deg hele tiden. Du har også rett til undervisning og aktiviteter under oppholdet.
- Har du spesielle behov eller problemer, har du rett til hjelp som passer for deg.
- Når du er syk, har foreldrene dine rett til å være hjemme fra jobben i et bestemt antall dager, til og med det året du fyller 12. Hvis du har en svært alvorlig skade eller sykdom, er grensen 18 år.
- Du kan se filmer som er tillatt for alle.
- Du kan fiske uten å betale fiskeavgift fram til du blir 16 år.
- Du kan arbeide med kunst, kultur, sport eller reklame, så lenge arbeidet ikke påvirker skolegangen, sikkerheten, helsen eller utviklingen din.
- Du har rett til et røykfritt miljø.

Rettigheter ut fra alder

1 år

- Alle barn har rett til å se filmer merket "tillatt for alle" sammen med en voksen.

Du har rett til barnehageplass fra august når du har fylt ett år.

15 år

- Du er over den kriminelle lavalder, og hvis du bryter loven kan bli straffet med blant annet pengebot, fengsel, samfunnsstraff eller ungdomsstraff.

- Du har rett til å melde deg inn og ut av foreninger og trossamfunn (f.eks kirken).

- Du kan bli part i barnevernssaker. Du har da rett til å se papirene som barnevernet har om deg, og du får advokat hvis saken din skal opp i fylkesnemnda. I noen saker kan du bli part også når du er under 15 år.

6 år

- Du har rett og plikt til å gå på skolen.

- Du kan se filmer merket "tillatt for alle" og filmer med aldersgrense 6 år. Du kan også se filmer med aldersgrense 9 år sammen med en voksen.

- Du har rett til å få ditt eget undervisningsopplegg dersom du trenger det.

- Du har rett til gratis leksehjelp fra skolen fram til 5. klasse.

- Du har rett til å medvirke i skolen.

Du har rett til å ha det trygt på skolen. Skolen skal stoppe mobbing og plaging.

- Du kan varetektsfengsles mens du venter på rettssak, men bare når det er «tvingende nødvendig». Barnevernet og dine foreldre eller verge skal få beskjed, og de har rett til å få beskjed i saken. Du har spesielle rettigheter som barn, både når du er i kontakt med politiet og i fengsel.

- Du kan ta lønnet arbeid som ikke er til skade for skolegangen, sikkerheten, helsen eller utviklingen din.

- Du har rett til å bestemme over penger du har rett selv. Foreldrene dine kan bare sette grenser hvis fylkesmannen er enig.

- Du kan gå alene på kino med aldersgrense 15 år.

Du kan øvelseskjøre på lett motorsykkel, moped, traktor og snøscooter på bestemte vilkår, etter å ha gjennomført trafikalt grunnkurs.

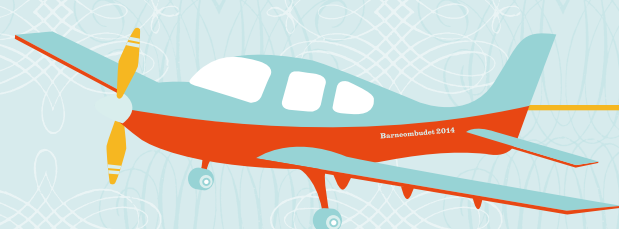
- Du bestemmer selv om du vil ha fritak fra religionsfag på skolen.

- Du har rett til å søke lån og stipend til videregående opplæring.

7 år

- Du skal få uttale deg i saker som handler om deg. F.eks hvor du skal bo og hvor du skal tilbringe ferien hvis foreldrene dine er skilt, eller hvis du har kontakt med barnevernet.

- Du kan velge utdanning selv, og du har rett til en plass i videregående skole etter at du er ferdig med ungdomsskolen.

17 år

Du kan ta privatflysertifikat, seilflysertifikat og helikoptersertifikat og fly helt alene.

9 år

- Du kan se filmer med aldersgrense 9 år. Du kan også se filmer med aldersgrense 12 år sammen med en voksen.

Fra og med femte klasse har du rett til å bli valgt inn i elevrådet på skolen, men du kan foreslå saker for elevrådet helt fra første klasse.

13 år

- Du kan ta arbeid som for eksempel barnevakt, avisbud eller jordbærplukker. Arbeidet må være enkelt, og det må ikke gå utover skolegangen eller helsen din.

14 år

- Du kan delta på småviltjakt med våpen hvis du er sammen med en over 20 år. Denne personen må ha nødvendig erfaring, og foreldrene dine må gi deg lov.

12 år

- Voksne skal legge stor vekt på det du mener i saker som handler om deg.

- Du kan ikke adopteres uten å ville det selv.

- Du kan nekte å skifte etternavn selv om en av foreldrene dine gjør det.

Når kan du gjøre hva?

16 år

- Du har rett til å nekte foreldrene dine å vite at du har vært hos lege, så lenge ikke legen mener at det er helt nødvendig at foreldrene dine er informert for å kunne ta vare på deg.

- Du kan øvelseskjøre med bil hvis du har gjennomført trafikalt grunnkurs. Den du kjører med må ha fylt 25 år og hatt førerkort sammenhengende i over fem år.

- Du er over den seksuelle lavalderen.

Du kan begynne med fallskjermhopping, hanggliding eller paragliding hvis foreldrene dine tillater det.

JA
NEI

- Du kan ta jegerprøven.

- Du kan ta mopedførerkort og førerprøven for lett motorsykkel, snøscooter og traktor hvis du har gjennomført trafikalt grunnkurs og annen obligatorisk opplæring.

Du kan kjøre traktor som ikke går fortene enn 40 kilometer i timen. Til dette trenger du ikke førerkort, så lenge du ikke kjører på offentlig vei.

- Du kan kjøre inntil 15 meter lange båter. Er båten lenger enn åtte meter eller med en motorkraft på mer enn 25 hestekrefter, må du ha bestått båtførerprøven.

- Du kan gå på småviltjakt alene hvis du har tatt jegerprøven, og stortviltjakt under oppsyn av en voksen, med samtykke fra foreldrene dine.

- Hvis du blir gravid, kan du bestemme deg for å ta abort. Før du er 16 år skal du også få tatt abort, men da skal foreldrene dine vanligvis si sin mening. Hvis de sier nei, bestemmer fylkesmannen.

18 år

- Du er myndig og kan bestemme over deg selv.

- Du bestemmer selv i personlige og økonomiske saker.

- Hvis du er adoptert, har du rett til å vite hvem dine biologiske foreldre er, hvis dette er kjent for myndighetene.

Du har stemmerett ved valg.

- Du kan gå på stortviltjakt alene og kjøpe jaktvåpen.

- Du kan kjøpe tobakksprodukter, vin og øl, men ikke sprit.

- Du kan ta førerkort for bil og mellomtung motorsykkel så lenge du har gjennomført trafikalt grunnkurs og annen obligatorisk opplæring.

www.barneombudet.no